

GÅDERNE I ROSENLABYRINTEN

Gåde tekst 3

Den første rigtige tekstgåde i romanen optræder først som nummer tre i rækken. (Den første er den, Will bærer på sig, som er nedarvet fra hans mor; den anden er en del af historiens Prolog, som ikke rummer andre gåder end talfirkanten.) Den kan læses for sig selv eller i sammenhæng med kapitel 1.

Den begynder med citatet fra et digt af **John Donne –Som retskafne mænd sover stille ind –** og introducerer romanens temaer. Vi kommer til at høre nærmere om John Dees død, og hvad der fulgte efter ham; og den arv som helhed, der er drivkraften i jagten. Et af hovedmotiverne er fremhævet i denne første tekstgåde – der i øvrigt er tydeligt afmærket med et romertal (I) på billedsiden. Motivet kommer til udtryk på fem forskellige måder.

I **første afsnit** af tekstgåden, er 'Sandelig, kan der findes tillid mellem en herre og hans tjener' en reference til dyden TROSKAB og TROFASTHED. Den er både i litteratur og kunst personificeret som kvinde, og 'hendes' symbol er en NØGLE. Denne tilstand af tillid mellem tjener og herre er desuden et af de underordnede temaer i bogen: Amel og Alex, Fitzalan og Guy Temple, Dee og både hans datter Kate og hans sekretær Patrick Saunders. Og den skal selvfølgelig ses i forlængelse af den tillid, Jesus havde til Peter, hans 'klippe' – som der refereres til i tekstens **tredje afsnit**.

Peter får som kirkens klippe nøglerne til Himmeriget af Jesus: 'og på den klippe vil jeg bygge min kirke [og] jeg vil give dig nøglerne til Himmeriget' (Matthæus 16, 18-19). De korslagte nøgler er et symbol på kirkens autoritet. Peter kendes ved de to nøgler, hvoraf den ene undertiden er af sølv og den anden af guld.

Mellem disse to afsnit er der en reference til 'Østens Dame', som bærer en 'krone' og 'kører i den store kare'. Beskrivelsen af hende klædt i en grøn kjole med blomster gør hende til jordens dronning, og det, at hun beskrives ved en sten (husk på at Peter er en 'klippe'), der

blev ført til Rom, identificerer hende som KYBELE, den store frygiske frugtbarhedsgudinde, som herskede over naturen. Hendes navn kan minde om Sybil – og hun er mor og forgænger til gudinder. Claudia, en romersk vestalinde, beviste, at hun var uskyldig i anklagen for hor, ved alene at trække en båd lastet med en sten forestillende Kybele fri af en sandbanke i Tiberen. Den umådeligt tunge sten havde fået prammen til at gå på grund, og efter at have påkaldt sig gudindens kraft for at bevise sin uskyld slog Claudia et reb om livet og trak prammen fri. Claudia er blevet synonym med tillid, og Kybele kendes først og fremmest på et scepter og en nøgle.

Sidste afsnit i tekstgåden omhandler søstrene Maria Magdalene (Maria af Betania) og Marta, som ifølge sagnet kom til Frankrig sammen med deres bror, Lazarus. Lukas fortæller i kapitel 10 vers 38-42, at Marta var flittig og huslig og lavede mad til Jesus, da han besøgte dem i deres hus, mens Maria sad ved hans fødder og lyttede til hans ord. Marta er således den praktisk anlagte foretagsomme snarere end filosofiske kvinde, og hun ses som husmor og har en NØGLE eller et bundt nøgler som reference i kunsten. Frankrig – det sagnomspundne sted, hvor de gjorde holdt på deres evangeliseringsmission – vil selvfølgelig spille en nøglerolle i historien.

NØGLEN optræder et femte sted, der også er vigtigt. En drage med en NØGLE er ofte symbol på dommedagen. Her spilles der på nøglens overlappende associationer, der trækker trådene i vores labyrint ud i mange retninger på samme tid.

De **hebræiske bogstaver** benyttes i kabbala og har en kraftfuld værdi i gematria (hebræisk tal- og bogstavmystik, se tekst 15). Ordet betyder her 'at afsløre' eller 'at åbne op' og angiver, at nu begynder historien, nu åbnes der op for mysteriet.

Linjerne nederst i denne og alle efterfølgende tekster rummer et særligt ord, der skal føjes til de andre, og som udgør en tydeligt formuleret besked. Kan du dechifrere ordet?

Gåde tekst 7

Ved omhyggelig granskning af billedsiden finder man også her tallet.

Teksten fungerer på flere forskellige planer. Jeg ønsker ikke at røbe det hele, men den fungerer som sidebemærkning til det, der sker (og kommer til at ske!) i fortællingen fra og med kapitel 7.

Dante og hans vejviser i Den guddommelige Komædie, Virgil, bliver færget over **Styx**. Dante er en af nøgletrådene i vores historie, ikke mindst fordi han har haft så stor indflydelse på litteratur og filosofi fra andet årti af det fjortende århundrede – og også på Shakespeare. Han for sin del trak på klassicismen; men hans brug af tallenes symbolisme er af interesse for historien, som det vil blive klart i bogens sidste halvdel. Dante beskriver også stadierne i indvielsen frem mod det oplyste menneske, der er ét med det guddommelige, som er kommet til os i tilsløret form gennem mysterierne om Isis og Eleusis.

Denne form for **indvielse** – hvor man kommer nærmere det guddommelige og bliver åndeligt oplyst – sker på dette sted parallelt for Will; og den skal også vise sig metaforisk betydningsfuld for Alex. '**El Iksandria**' er det arabiske navn for Alexandria; i antikken var det også centrum for kulten med tilbedelse af Adonis, guddom for naturens død og genfødsel. Det semitiske folk i Syrien tilbad Adonis, og tilbedelsen bredte sig til grækerne i det femte århundrede f.Kr. (eller tidligere). Adonis kommer af det fønikiske ord, Adon, der betyder herre. Han skal have været en smuk, ung mand, elsket af Afrodite, og slået ihjel som ung af en bjørn under jagt. Dette sagn – i dets mange versioner og udløbere – går igen i en stor del af denne bogs mystik og symbolisme.

Adonis' død stod i centrum for en ceremoni, hvor kvinder under gråd og jammer kastede billeder af ham i havet; næste dag fejrede man så hans genfødsel. Det har stor lighed med legenden om Osiris og Isis. I Alexandria blev han tilbedt sammen med Afrodite, og der blev redt en dobbeltseng til dem. Der blev lagt frugt, kager og blomster rundt om den, man fejrede deres bryllup, og næste dag blev billedet af ham båret væk og overgivet til havet. Denne ceremoni med død og genfødsel har tilsyneladende fundet sted i sensommeren – på samme tid som den sene blomstring og høsten.

Man kan spore disse pointer i gåderne i teksten og undersøge deres forbindelse til fortællingen nærmere.

Det **hebræiske ord** forneden i denne tekst betyder 'hjertet'; men det kan også betyde 'at dække over', og det blev også brugt i kabbala.

Gåde tekst 25

Dette er en af dem, jeg holder mest af, dels fordi Lucy knyttes så personligt sammen med den, men vi kigger aldrig nærmere på de andre elementer, der ligger i den.

'Lucy Lille tabt' en trille' ... er en remse fra det attende århundrede. Den fortæller om den elskovssyge Lucys hjerte/og trille/der blev 'stjålet' af den smukke Kitty Fisher.

Kitty Fisher er en fascinerende person; hun var en berømt kurtisane, som engang blev tilbudt halvtreds pund for at gå i seng med hertugen af Cumberland. Hendes honorar var det dobbelte, så hun lagde simpelthen hans halvtreds punsdedel mellem to skiver smurt brød og spiste den! Det nummer mindede i høj grad om historien om Kleopatra, der spiste til middag sammen med Markus Antonius. For at indtage et måltid af større værdi og luksus end hans, tog hun den enorme perle – som hun havde fået af en orientalsk konge – i sin øreflip, lod den opløse i et glas vineddike og drak det. Den anden perle blev skåret midt over efter Kleopatras død og sat i øreflipperne på statuen af Venus i Panteon i Rom.

Et maleri af Joshua Reynolds fra det attende århundrede har indarbejdet disse to begivenheder i hinanden. En af personerne i denne bog holder meget af det maleri, som vi kan se af pausebilledet på hans bærbare. Antyder det, hvordan han betragter sin egen 'Venus', og hvem hun minder ham om?

Og hvem er den mand, der refereres til med 'kappen' og 'tåreperler'?

Kort sagt handler denne tekstgåde om to, der hedder Will, og om to kvinder.

Der er forskellige andre bibetydninger og forbindelser, der kan lirkes ud af teksten her – og nogle læsere vil sandsynligvis finde frem til flere, end jeg har gjort!

Det **hebræiske ord** forneden betyder 'tæt' og bruges i kabbalistisk mystik. Bogstavernes værdi er selvfølgelig relevant.

Gåde tekst 26

Billedsiden er fyldt med noder, og man kan se nummeret i øverste venstre hjørne, hvis man kigger godt efter.

Teksten begynder 'Træd ind i den muromkransede by, der er berømt for sit salt'. Der er mange kandidater til den beskrivelse, men den, jeg har i tankerne, er den østrigske by Salzburg – som bogstaveligt talt betyder Saltborg. Som næste linje antyder, gemmer der sig en interessant værdi, man kan finde frem til ved at arbejde nummerologisk med ordet SALZBURG.

Salzburg har en berømt søn, en komponist. Diverse fingerpeg i næste afsnit antyder, hvem det kan være, og beskriver et værk, han komponerede som det sidste af dets slags, han skrev i Salzburg. Det er kronologisk nummereret som det næste i rækken efter et andet værk kendt som 'Paris'. De efterfølgende ord beskriver selve værket. Netop dette værk er selvfølgelig valgt, fordi det har noget til fælles med de andre svar: kan du gætte hvad? Dette er hovedtemaet i puslespillet.

Men tekstens sidste afsnit hentyder også til et mysterium. Komponisten i centrum for denne gåde havde et meget usædvanligt forhold til en 'kongedatter' – faktisk var hun prinsesse, men hendes far var mindre magtfuld end hendes østrigske mor. Dengang prinsessen og komponisten var børn, syv år gamle, friede han til hende. Senere, som frimurer, har han muligvis været involveret i en yderst hemmelig plan for at befri hende for faren fra det land, hun var blevet dronning over. Måske kan 'tabe et sting' og 'lade det stige sig til hovedet' også give et fingerpeg om, hvem det kan være?

Det kabbalistiske hebræiske ord forneden betyder 'svinge frem og tilbage', men også noget tyndt eller svagt.

Gåde tekst 34

Tekst 33 er behandlet ret detaljeret i selve historien, men det følgende af Diana Stafford er ret gribende.

Teksten begynder 'Sir Christopher Hatton gav sin dronning ...' og er håndskrevet.

Mange er sikkert bekendt med Hatton Garden i London og dens beliggenhed midt i juveler kvarteret. Havens fortid i det femtende og sekstende århundrede drejer sig dog om en myte om biskoppen af Ely, der skal have sendt bud efter jordbær til den hvide roses konge, Richard III, under et rådsmøde i London Tower, lige før han lod lord William Hastings henrette: Begivenheden er dramatiseret af Shakespeare i et af hans skuespil. Haven – Hatton Garden – var biskoppens og hørte til Ely Palace før dets nedlæggelse. Bagefter overgik det til kronen, og Elizabeth skænkede den smukke have til sin unge yndling sir Christopher Hatton. Den årlige leje var 10 pund, 10 læs hør og en rød rose plukket ved midsommer (til dronningen).

Historien forklarer betydningen af rosernes farver – rød for det mandlige, hvid for det kvindelige. I alkymi – et 'kemisk bryllup' – bruger man den røde og hvide rose sammen til at skabe grundlaget for at forvandle simple metaller til guld. Men dette kemiske bryllup bør læses på to måder ligesom omtalen af 'Lucy'.

Simon ser nærmere på betydningen af denne anden 'Lucy' – og også 'Eve' – og vi vil erfare meget mere om guldkrukken for enden af regnbuen i selve historien.

Der er tre hebræiske ord her: Det første betyder 'duggen' eller små pytter af dug; det andet betyder 'styrke'; og det sidste igen 'hjertet'. Disse ord har en magisk forbindelse til nogle af svarene på mysteriet. Men sigter de også til det, der er ægte magi, ægte guld? Det vil der være mange forskellige meninger om!

Dette er den ultimative tekst, så det sidste betydningsfulde ord i 'Sangen' afslører den sidste brik i et puslespil. Ét ord træder vel tydeligt frem?